

Invitație la:

Revizuire pe plan mondial a documentului IFLA intitulat *Statement of International Cataloguing Principles* (Declarație de principii de catalogare internaționale)

Comentariile trebuie trimise până la data de 30 iunie 2008 către Barbara Tillett, Președintă a IFLA IME ICC Planning Committee, la adresa e-mail btil@loc.gov sau fax +1 (202) 707-6629. Un formular de vot este disponibil la adresa

http://www.ifla.org/VII/s13/icc/principles_review_200804.htm împreună cu o copie a documentului *Statement of International Cataloguing Principles* însoțit de *Glossary*.

Secțiunea de Catalogare a IFLA a avut o serie de cinci întruniri regionale ale celor care elaborează reguli de catalogare și ale experților în catalogare, cu scopul identificării modalităților de creștere a posibilității de partajare a informațiilor de catalogare pe plan mondial, prin promovarea unor standarde referitoare la conținutul înregistrărilor bibliografice și de autoritate utilizate în cataloagele de bibliotecă.

În plus față de scopul principal, întrunirile au fost proiectate și să identifice codurile de catalogare utilizate în acele țări, să compare asemănările și diferențele dintre ele și să observe dacă e posibil să se ajungă la un acord asupra unor principii esențiale cu scopul de a dezvolta un cod internațional de catalogare.

În interesul eficienței s-a decis ca întrunirile regionale să aibă loc în cinci zone ale lumii care, în general, coincid cu congresele generale ale IFLA ținute în luna august a fiecărui an. Întrunirile au avut loc în 2003 la Frankfurt, Germania (pentru țările europene împreună cu autorii de reguli anglo-americani); în 2004 la Buenos Aires, Argentina (pentru țările Americii Latine și din Caraibe); în 2005 la Cairo, Egipt (pentru țările vorbitoare de limba arabă din Orientul Mijlociu și din nordul Africii); în 2006 la Seoul, Korea (pentru țările și autorii de reguli din Asia), și în 2007 la Pretoria, Africa de Sud (pentru țările din Africa Sub-Sahariană). Proiectul de document *Statement of International Cataloguing Principles* (Declarație de principii de catalogare internaționale) și glosarul însoțitor sunt acum gata pentru revizuire ca rezultat al discuțiilor și al voturilor asupra cărora s-a convenit de către participanții invitați la întruniri. Îmi exprim încrederea că acest document va oferi cadrul atingerii scopului original al IFLA de a crește posibilitatea partajării informațiilor bibliografice indiferent de comunitate, limbă sau scriere.

Aș dori să adresez mulțumiri următoarelor instituții: IFLA, OCLC, die Deutsche Nationalbibliothek, Universidad de San Andres, Buenos Aires, the National Library of Egypt, the Cairo Office of the Library of Congress, Biblioteca Alexandrina, the King Abdul Aziz Public Library, the National Library of Korea, și the National Library of South Africa pentru ospitalitate și sprijin în coordonarea întrunirilor.

După analizarea tuturor comentariilor rezultate din această revizuire generală, un proiect final va fi supus spre aprobarea Comitetelor Permanente ale Secțiunilor de Catalogare și Bibliografice ale Diviziunii IV a IFLA înainte de a fi publicat de IFLA.

Vă rugăm să trimiteți votul și comentariile prin utilizarea formularului aflat la

http://www.ifla.org/VII/s13/icc/principles_review_200804.htm până la 30 iunie 2008

la:

Barbara B. Tillett

Email: btil@loc.gov

Fax: +1 (202) 707-6629

Traducere de Victoria Frâncu francu@bcub.ro 19.05.2008

DECLARAȚIA DE PRINCIPII DE CATALOGARE INTERNAȚIONALE

Introducere

Declarația de Principii – cunoscută îndeobște sub numele „Principiile de la Paris” – a fost aprobată de Conferința Internațională asupra Principiilor de Catalogare din 1961¹. Scopul acesteia de a servi drept bază pentru standardizarea internațională a catalogării a fost, cu siguranță, atins: cele mai multe coduri de catalogare elaborate în lume de atunci încolo au urmat strict Principiile, sau cel puțin în mare măsură.

După mai bine de 40 de ani, când atât catalogatorii cât și clienții lor din lumea întreagă utilizează OPAC-uri (Online Public Access Catalogues), a devenit și mai dezirabil să existe un set comun de principii de catalogare internaționale. Acum, la începutul secolului 21, IFLA a făcut efortul de a adapta Principiile de la Paris la obiectivele aplicabile în cataloagele online de bibliotecă și dincolo de acestea. Primul dintre aceste obiective este satisfacerea cerințelor utilizatorilor catalogului.

Aceste principii noi înlocuiesc și largesc sfera Principiilor de la Paris de la simple lucrări textuale la toate tipurile de materiale și de la simpla alegere și formă a intrării la toate aspectele datelor bibliografice și de autoritate utilizate în cataloagele de bibliotecă.

Proiectul de principii care urmează acoperă:

0. Obiective generale
1. Aplicabilitate
2. Entități, Atribute și Relații
3. Funcții ale catalogului
4. Descriere bibliografică
5. Puncte de acces
6. Înregistrări de autoritate
7. Baze ale posibilităților de căutare

Aceste principii noi construite pe baza marilor tradiții de catalogare ale lumii² dar și pe modelele conceptuale expuse în documentele IFLA Functional Requirements for Bibliographic Records (FRBR) și Functional Requirements for Authority Data (FRAD), care extind Principiile de la Paris la domeniul catalogării pe subiecte (tematice).

Este de așteptat că aceste principii vor spori partajarea internațională a datelor bibliografice și de autoritate și vor ghida autorii regulilor de catalogare în eforturile lor de a dezvolta un cod internațional de catalogare.

¹ International Conference on Cataloguing Principles (Paris : 1961). Report. – London : International Federation of Library Associations, 1963, p. 91-96. Valabil și în *Library Resources and Technical Services*, v. 6 (1962), p. 162-167; și *Statement of Principles adopted at the International Conference on Cataloguing Principles, Paris, October, 1961*. – Annotated edition / with commentary and examples by Eva Verona . – London : IFLA Committee on Cataloguing, 1971.

² Cutter, Charles A. : *Rules for a dictionary catalog*. 4th ed., rewritten. Washington, D.C. : Government Printing office, 1904,
Ranganathan, S. R.: *Heading and canons*. Madras [India]: S. Viswanathan, 1955, and
Lubetzky, Seymour. *Principles of Cataloging. Final Report. Phase I: Descriptive Cataloging*. Los Angeles, Calif.: University of California, Institute of Library Research, 1969.

0. Obiective generale

Există mai multe obiective care se urmăresc în construirea codurilor de catalogare³. Cel mai important este satisfacerea utilizatorului.

- 0.1. *Satisfacerea utilizatorului catalogului*. Deciziile luate în efectuarea descrierilor și stabilirea formelor de nume pentru acces vor fi luate având în vedere utilizatorul.
- 0.2. *Uzanța comună*. Vocabularul normalizat folosit în descrieri și în acces trebuie să fie în concordanță cu acela al majorității utilizatorilor.
- 0.3. *Reprezentare*. Entitățile din descrieri și formele controlate ale numelui pentru acces trebuie să se bazeze pe modul în care o entitate se descrie.
- 0.4. *Acuratețe*. Entitatea descrisă trebuie să fie portretizată cu fidelitate.
- 0.5. *Suficiență și necesitate*. Vor fi incluse numai acele elemente din descriere și numai acele forme controlate de nume pentru acces care sunt necesare pentru îndeplinirea sarcinilor utilizatorului și sunt esențiale pentru identificarea unică a unei entități.
- 0.6. *Semnificație*. Elementele descrierii trebuie să fie semnificative bibliografic.
- 0.7. *Economie*. Atunci când există căi alternative pentru realizarea unui obiectiv, se va acorda preferință pentru aceea care favorizează economia în ansamblu (i.e. cele mai mici costuri sau cea mai simplă abordare).
- 0.8. *Consecvență și standardizare*. Descrierile și construirea punctelor de acces vor fi cât se poate de standardizate. Acest lucru permite o mai mare consecvență, care la rândul ei crește posibilitățile de partajare a datelor bibliografice și de autoritate.
- 0.9. *Integrare*. Descrierile pentru toate tipurile de materiale și formele controlate de nume ale entităților trebuie să se bazeze cât se poate de mult pe un set comun de reguli.

Se admite faptul că uneori aceste obiective se contrazic unul pe altul, și pentru aceasta se va găsi o soluție acoperitoare, practică.

[În privința tezaurilor de subiecte se aplică alte directive dar acestea nu sunt încă incluse în această declarație.]

1. Aplicabilitate

Principiile enunțate aici sunt menite să orienteze elaborarea de coduri de catalogare. Ele se aplică datelor bibliografice și de autoritate și cataloagelor actuale de bibliotecă. Principiile se pot aplica și la bibliografiile și fișierele de date create de biblioteci, arhive, muzee și de alte comunități.

Ele intenționează să ofere o abordare consecventă a catalogării descriptive și pe subiecte a resurselor bibliografice de toate tipurile.

Principiul suprem pentru construirea codurilor de catalogare trebuie să fie satisfacerea utilizatorilor catalogului.

³ În conformitate cu literatura bibliografică, în special a lui Ranganathan și Leibnitz, așa cum rezultă din Svenonius, E. *The intellectual Foundation of Information Organization*. Cambridge, Mass.: MIT Press, 2000, p. 68.

2. Entități, Atribute și Relații

2.1. Entități din înregistrările bibliografice

Pentru crearea unor înregistrări bibliografice, se iau în considerare următoarele entități⁴ care acoperă produse ale demersului intelectual sau artistic:

- Lucrare
- Expresie
- Manifestare
- Exemplar.

2.2. Entități din înregistrările de autoritate

Înregistrările de autoritate trebuie să documenteze formele controlate de nume pentru persoane, familii, colectivități⁵ și subiecte. Entitățile care servesc drept subiecte ale lucrărilor includ:

- Lucrare
- Expresie
- Manifestare
- Exemplar
- Persoană
- Familie
- Colectivitate
- Concept
- Obiect
- Eveniment
- Loc.⁶

2.3. Atribute

Atributele care identifică fiecare entitate trebuie utilizate ca elemente de date în înregistrările bibliografice și de autoritate.

2.4. Relații

Relațiile semnificative bibliografic dintre entități trebuie identificate prin intermediul catalogului.

3. Funcțiile catalogului

Funcțiile catalogului sunt cele care permit utilizatorului⁷:

3.1. să găsească resursele bibliografice dintr-o colecție ca rezultat al căutării folosind atribute sau relații ale resurselor

3.1.1. să localizeze o resursă individuală

⁴ Lucrare, expresie, manifestare și exemplar sunt entitățile din Grupul 1 descrise în modelul FRBR/FRAD

⁵ Persoanele, familiile și colectivitățile sunt entitățile din Grupul 2 descrise în modelul FRBR/FRAD

⁶ Concept, obiect, eveniment și loc sunt entitățile din Grupul 3 descrise în modelul FRBR/FRAD.

[Notă: În viitor vor fi identificate entități suplimentare precum Mărci comerciale, Identificatori, etc. din FRAD (se vor actualiza după necesități când raportul FRAD devine 'final')]

⁷ 3.1-3.5 se bazează pe: Svenonius, Elaine. *The intellectual Foundations of Information Organization*. Cambridge, Mass.: MIT Press, 2000. ISBN 0-262-19433-3

- 3.1.2.** să **localizeze** seturi de resurse reprezentând:
toate resursele aparținând aceleiași lucrări
toate resursele aparținând aceleiași expresii
toate resursele aparținând aceleiași manifestări
toate lucrările și expresiile unei anumite persoane, familii sau colectivități
toate resursele ce tratează un anumit subiect
toate resursele definite prin intermediul altor criterii (ca limba, țara de publicare, data publicării, tipul conținutului, tipul suportului, etc.) de obicei ca o limitare secundară a rezultatului căutării.⁸
- 3.2.** să **identifice** o resursă bibliografică sau un agent (adică să confirme că entitatea descrisă într-o înregistrare corespunde cu entitatea căutată sau să distingă între două sau mai multe entități cu caracteristici similare);
- 3.3.** să **selecteze** o resursă bibliografică adecvată cerințelor utilizatorului (adică să aleagă o resursă care îndeplinește cerințele utilizatorului în privința mediului, conținutului, suportului, etc. sau să respingă o resursă ca fiind inadecvată nevoilor utilizatorului);
- 3.4.** să **achiziționeze** sau să obțină acces la un exemplar descris (adică să obțină informații care îi vor permite utilizatorului să achiziționeze un exemplar prin cumpărare, împrumut, etc. sau să acceseze electronic un exemplar printr-o conexiune online cu o sursă aflată la distanță; sau să achiziționeze sau să obțină o înregistrare de autoritate sau bibliografică.
- 3.5.** să **navigheze** într-un catalog și nu numai (adică prin intermediul ordonării logice a informațiilor bibliografice și a prezentării unor căi limpezi de mișcare, inclusiv prin prezentarea relațiilor dintre lucrări, expresii, manifestări și exemplare).

4. Descrierea bibliografică

- 4.1.** O descriere bibliografică de regulă se bazează pe exemplar ca reprezentant al manifestării și include atributele moștenite de la lucrarea/lucrările și expresia/expresiile conținute.
- 4.2.** În general, pentru fiecare manifestare trebuie creată o descriere bibliografică separată.
- 4.3.** Partea descriptivă a înregistrării bibliografice trebuie să se bazeze pe un standard internațional acceptat.⁹
- 4.4.** Descrierile pot avea nivele diferite de deplinătate, în funcție de scopul catalogului sau al fișierului bibliografic.

⁸ Se admite că, datorită restricțiilor economice și practicilor de catalogare, unele cataloage de bibliotecă nu vor avea înregistrări bibliografice pentru părți componente ale lucrărilor sau pentru lucrări în cadrul unor lucrări.

⁹ Pentru comunitatea bibliotecară acesta este în prezent ISBD (*International Standard for Bibliographic Description*).

5. Puncte de acces

5.1. Generalități

Punctele de acces pentru regăsirea înregistrărilor bibliografice și de autoritate trebuie formulate în conformitate cu principiile generale (vezi 1. Aplicabilitate). Ele pot fi controlate sau necontrolate.

Punctele de acces necontrolate pot include elemente ca titlul propriu-zis, așa cum se găsește acesta pe manifestare sau cuvinte cheie adăugate sau găsite oriunde într-o înregistrare bibliografică.

Punctele de acces controlate includ formele autorizate și diverse forme ale numelui și subiecte atribuite entităților cu scopul de a oferi acces la înregistrările bibliografice și de autoritate. Punctele de acces controlate oferă consecvența necesară localizării seturilor de resurse. Punctele de acces autorizate trebuie construite conform unui standard. Aceste puncte de acces autorizate trebuie menționate în înregistrări de autoritate împreună cu identificatorii pentru entitate și diversele forme ale numelui.

5.2. Alegerea punctelor de acces

5.2.1. Includeți ca puncte de acces la o **înregistrare bibliografică** titlurile lucrărilor și ale expresiilor (controlate) și titlurile manifestărilor (de obicei necontrolate) și formele controlate ale numelui creatorilor de lucrări.

În cazul colectivităților cu rol de creator, accesul prin numele colectivității este limitat la lucrări care sunt prin natura lor în mod necesar expresia gândirii sau activității colective a colectivității, chiar dacă este semnată de o persoană, în calitate de conducător sau angajat al acesteia, sau când formularea titlului conjugată cu natura lucrării, implică evident faptul că respectiva colectivitate este responsabilă pentru conținutul lucrării.

Suplimentar, furnizați puncte de acces la înregistrările bibliografice pentru formele controlate ale numelor altor persoane, familii, colectivități și subiecte considerate a fi importante pentru găsirea, identificarea, și selectarea resursei bibliografice descrise.

5.2.2. Includeți ca puncte de acces la o **înregistrare de autoritate** forma autorizată a numelui entității, precum și diverse forme ale numelui. Numele asociate pot constitui puncte de acces suplimentare.

6. Înregistrări de autoritate

Înregistrările de autoritate trebuie construite pentru a controla formele autorizate ale numelui utilizate ca puncte de acces pentru entități precum: persoane, familii, colectivități, lucrări, expresii, manifestări, exemplare, concepte, obiecte, evenimente și locuri.

6.1. Alegerea numelor pentru formele de acces autorizate

Formele de acces autorizate pentru o entitate trebuie să se bazeze pe forma preferată a numelui care identifică entitatea într-o manieră consecventă, fie ea găsită predominant pe manifestații sau un nume potrivit acceptat de către utilizatori (e.g. 'nume convențional').

6.1.1. Dacă o persoană, familie, sau colectivitate folosește diverse nume sau diverse forme ale numelui, un nume sau o formă a numelui trebuie aleasă ca punct de acces autorizat pentru fiecare entitate distinctă.

6.1.1.1. Atunci când diverse forme ale numelui se întâlnesc pe manifestări și/sau surse de referință, și această diversitate nu se bazează pe diferite prezentări ale aceluiași nume (e.g. forme complete și prescurtate), trebuie să se acorde preferință

6.1.1.1.1. pentru un nume îndeobște cunoscut (sau convențional) față de numele oficial, acolo unde este indicat astfel; sau

6.1.1.1.2. pentru numele oficial acolo unde nu există o indicație privind un nume îndeobște cunoscut sau nume convențional.

6.1.1.2. Dacă o colectivitate a folosit în perioade succesive nume diferite care nu pot fi tratate drept variante minore ale unui nume, fiecare schimbare semnificativă a numelui trebuie considerată o nouă entitate iar înregistrările de autoritate corespunzătoare pentru fiecare entitate trebuie să facă legătura între formele mai vechi și mai recente ale numelui pentru colectivitatea respectivă.

6.1.2. Dacă există variante de titlu pentru o singură lucrare, un titlu se va alege ca bază pentru titlul preferat al lucrării/expresiei.

6.1.3. Variantele de nume și de titlu care nu sunt selectate ca punct de acces autorizat pentru o entitate trebuie incluse în înregistrarea de autoritate, pentru acea entitate pentru a fi utilizate ca variante de puncte de acces sau forme alternative de afișare.

6.2. Limba punctului de acces autorizat

Atunci când numele sunt exprimate în mai multe limbi, se acordă preferință pentru informația găsită pe manifestările expresiei în limba și scrierea originale ca punct de acces autorizat; dar dacă limba și scrierea originale nu sunt în mod normal utilizate în catalog, punctul de acces autorizat poate fi bazat pe forme găsite pe manifestări sau surse de referință într-una din limbile și scrierile cele mai convenabile utilizatorilor catalogului.

Accesul va fi oferit în limba și scrierea originale în măsura posibilităților, fie printr-un punct de acces autorizat fie printr-o variantă de formă a punctului de acces. Dacă se dorește transliterația, se va respecta un standard internațional de conversie a scrierii.

6.3. Forme de nume pentru punctele de acces autorizate

Când se construiește un punct de acces autorizat, dacă e necesar, se vor adăuga unele caracteristici de identificare suplimentare la numele preferat al unei entități și al variantelor sale, pentru a distinge entitatea respectivă de altele cu același nume.

6.3.1. Forme de nume de persoane

Atunci când numele unei persoane constă din mai multe cuvinte, alegerea cuvântului de intrare pentru punctul de acces autorizat trebuie să respecte convențiile din țara și limba cel mai mult asociate cu acea persoană, așa cum se află acesta pe manifestări sau în surse de referință.

6.3.2. Forme de nume de familie

Atunci când numele unei familii constă din mai multe cuvinte, alegerea cuvântului de intrare pentru punctul de acces autorizat trebuie să respecte convențiile din țara și limba cel mai mult asociate cu acea familie, așa cum se află acesta pe manifestări sau în surse de referință.

6.3.3. Forme de nume de colectivități

Pentru punctul de acces autorizat pentru o colectivitate, numele se va da în ordine directă, așa cum se află acesta pe manifestări sau în surse de referință, cu următoarele excepții

6.3.3.1. când colectivitatea este parte a unei jurisdicții sau autorități teritoriale, punctul de acces autorizat trebuie să înceapă cu sau să includă forma uzuală a numelui teritoriului respectiv în limba și scrierea celei mai convenabile pentru nevoile utilizatorilor catalogului;

6.3.3.2. când numele colectivității implică subordonare, sau o funcție subordonată, sau este insuficient pentru a identifica respectiva colectivitate, punctul de acces autorizat trebuie să înceapă cu numele colectivității superioare.

6.3.4. Forme de nume pentru lucrări/expresii

Un punct de acces autorizat pentru o lucrare, expresie, manifestare sau exemplar poate fi ori un titlu de sine stătător ori o combinație nume/titlu care include numele creatorului lucrării. Elementul titlu poate fi calificat prin adăugarea unor elemente de identificare precum un nume de colectivitate, un loc, limba, data, etc., pentru a-l distinge față de alte nume.

6.3.4.1. Titlul preferat pentru lucrare/expresie va respecta următoarea ordine de preferință:

6.3.4.1.1. titlul cel mai frecvent întâlnit pe manifestări ale lucrării în limba originală

6.3.4.1.2. titlul așa cum apare în sursele de referință, sau

6.3.4.1.3. titlul cel mai frecvent întâlnit pe manifestări

6.3.4.2. Oricare titlu este ales pentru punctul de acces autorizat, variantele de titlu vor fi incluse și ele pentru acces.

7. Fundamente pentru posibilitățile de căutare

7.1. Căutare și regăsire

Punctele de acces sunt elemente ale înregistrărilor bibliografice care 1) oferă regăsirea sigură a înregistrărilor bibliografice și de autoritate precum și a resurselor bibliografice asociate acestora și 2) limitează rezultatele căutării.

7.1.1. Instrumente de căutare

Numele, titlurile și subiectele trebuie să fie regășibile prin intermediul oricărui instrument disponibil într-un catalog de bibliotecă sau fișier bibliografic, de exemplu prin forma completă a numelui, prin cuvinte cheie, prin expresii, prin trunchiere, etc.

7.1.2. Puncte de acces esențiale

Punctele de acces esențiale sunt cele bazate pe principalele atribute și relații ale fiecărei entități din înregistrarea bibliografică sau de autoritate.

7.1.2.1. Punctele de acces esențiale pentru înregistrările bibliografice includ:
numele creatorului sau numele primului creator atunci când sunt menționați mai mulți creatori
titlul preferat al lucrării/expresiei
titlul propriu-zis sau titlul atribuit al manifestării
anul (anii) publicării sau al/ai apariției tirajului
vedetele de subiect, descriptorii
indicii de clasificare
numere standard, identificatori și titluri cheie ale entității descrise.

7.1.2.2. Punctele de acces esențiale pentru înregistrările de autoritate includ:
numele sau titlul autorizat al entității
identificatorii entității
variante de nume sau titlu al entității

7.1.3. Puncte de acces suplimentare

Atributele din alte zone ale descrierii bibliografice sau ale înregistrării de autoritate pot servi drept puncte de acces opționale sau ca instrumente de filtrare sau limitare a căutării.

7.1.3.1. Asemenea atribute din înregistrările bibliografice includ dar nu se limitează la:
numele creatorilor, alții decât primul
numele artiștilor sau persoanelor, familiilor sau colectivităților cu alte roluri decât cel de creator
titluri paralele, colon titluri, etc.
puncte de acces autorizate pentru serie
identificatori ai înregistrării bibliografice
limba
țara publicării
tipul conținutului
tipul suportului

7.1.3.2. Asemenea atribute din înregistrările de autoritate includ dar nu se limitează la:
numele sau titlurile entităților asociate
identificatorii înregistrărilor de autoritate.

GLOSAR

Acest glosar include termenii aflați în Declarația de Principii Internaționale de Catalogare utilizați într-un mod specific (nu doar definiția obișnuită de dicționar). TG = Termen generic; TS = Termen specific; TS = Termen asociat

Agent – O persoană (autor, editor, sculptor, redactor, dirijor, compozitor, etc.) sau un grup (familie, organizație, colectivitate, bibliotecă, orchestră, țară, federație, etc.) sau un automat (instrument de înregistrare meteo, program de traducere automată, etc.) care are rol în ciclul de viață al unei resurse.

[Sursa: DCMI Agents Working Group, definiție de lucru, modificată]

Vezi și **Autor [TS], Creator [TS]**

Atribut – Caracteristică a unei entități. Un atribut poate fi inerent unei entități sau impus din exterior

[Sursa: FRBR]

Autor – un creator responsabil pentru conținutul intelectual sau artistic al unei lucrări textuale

[Sursa: IME ICC]

Vezi și **Agent [TG], Creator [TG]**

Catalogare descriptivă – Parte a catalogării prin care se atribuie atât date descriptive cât și puncte de acces care nu se referă la subiect.

[Sursa: IME ICC]

Vezi și **Catalogare pe subiecte [TA]**

Catalogare pe subiecte – Parte a catalogării prin care se atribuie vedete de subiect/descriptori și/sau clasificare.

[Sursa: IME ICC]

Vezi și **Catalogare descriptivă [TA]**

Colecție – 1. Un set real sau virtual de mai multe lucrări combinate sau publicate împreună. 2. Un set real sau virtual de resurse bibliografice deținute sau create de o anumită instituție.

[Sursa: IME ICC]

Colectivitate – O organizație sau un grup de persoane și/sau organizații care se identifică printr-un nume special și care acționează, sau poate acționa, ca unitate.

[Sursa: modificare din FRAD, FRBR]

Concept – O noțiune sau o idee abstractă.

[Sursa: FRAD (referitor la subiecte), FRBR]

Creator – O persoană, familie, sau colectivitate responsabilă pentru conținutul intelectual sau artistic al unei lucrări.

[Sursa: IME ICC]

Descriere bibliografică – un set de date bibliografice care identifică o resursă bibliografică
[Sursa: ISBD]

Entitate – Un lucru care are un caracter unitar și autonom... un lucru care are o existență independentă sau separată... o abstracțiune, un concept ideal, un obiect al gândirii sau un obiect transcendentă.
[Sursa: Webster's, ed. a 3-a]

Exemplele de tipuri de entități din FRBR și FRAD includ produse ale demersului intelectual sau artistic (lucrare, expresie, manifestare și exemplar); agenții responsabili pentru crearea conținutului intelectual sau artistic, pentru producerea și diseminarea conținutului sub formă fizică, sau pentru menținerea custodiei asupra produsului (persoană, familie, colectivitate); sau subiectul expresiei intelectuale sau artistice (lucrare, expresie, manifestare, exemplar, persoană, familie, colectivitate, concept, obiect, eveniment, loc).
[Sursa: IME ICC]

Eveniment – O acțiune sau întâmplare
[Sursa: FRAD (acelea care nu activează drept colectivități se consideră subiecte), FRBR]

Exemplar – O singură instanță a unei manifestări.
[Sursa: FRAD, FRBR]

Expresie – Realizarea intelectuală sau artistică a unei lucrări
[Sursa: FRAD, FRBR]

Familie – Două sau mai multe persoane înrudite prin naștere, căsătorie, adopție sau statute legale similare, sau altfel se prezintă ca familie.
[Sursa: FRAD, modificat prin IME ICC]

Înregistrare bibliografică – Setul de elemente de date care descrie și oferă acces la manifestări și identifică lucrări și expresii asociate
[Sursa: IME ICC]

Înregistrare de autoritate – O înregistrare care identifică o entitate (agent, lucrare/expresie sau subiect) și poate fi folosită pentru a facilita accesul la punctul de acces autorizat pentru acea entitate sau afișarea oricărui punct de acces pentru entitatea respectivă.
[Sursa: IME ICC]

Loc – O locație.
[Sursa: FRBR]

Lucrare – O creație intelectuală sau artistică distinctă (i.e. conținutul Intelectual sau artistic.).
[Sursa: FRAD, FRBR, modificate prin IME ICC]

Manifestare – materializarea fizică a expresiei unei lucrări.
[Sursa: FRAD, FRBR]
O manifestare poate fi materializarea unei colecții de lucrări, o lucrare individuală, sau o parte componentă a unei lucrări. Manifestările pot fi materializate într-una sau mai multe unități fizice.
[Sursa: IME ICC]

...normalizat

Vezi ...autorizat

Nume – Un caracter sau grup de cuvinte și/sau caractere prin care este cunoscută o entitate; include cuvinte/caractere care desemnează o persoană, familie sau colectivitate; termenii prin care sunt cunoscute conceptele, obiectele, evenimentele sau locurile; de asemenea titlul acordat unei lucrări, expresii, manifestări sau exemplar. Utilizat ca bază pentru un punct de acces.

[Sursa: FRBR modificat în FRAD]

Vezi și **Punct de acces autorizat [TA], Punct de acces controlat [TA], Variantă a punctului de acces [TA]**

Nume convențional – Un nume, altul decât numele oficial, prin care este cunoscută o colectivitate, un loc sau un lucru.

[Sursa: modificare din Glosarul AACR2 ed. rev. din 2002]

Numele lucrării/expresiei – Un titlu al lucrării/expresiei, cu sau fără numele creatorului(lor), cu sau fără adăugarea unor elemente de identificare, înregistrat pentru a controla variante de titluri ale unor manifestări diferite ale aceleiași lucrări/expresii.

[Sursa: variantă a GARR (titlu uniform)]

Vezi și **Punct de acces autorizat pentru lucrare/expresie [TS]**

Obiect – Un lucru material

[Sursa: FRBR]

Persoană – O identitate individuală sau singulară stabilită sau adoptată de un individ sau un grup.

[Sursa: FRBR modificat în FRAD, modificat prin IME ICC]

Punct de acces – Un nume, termen, cod, etc., prin care se caută sau se identifică o înregistrare bibliografică sau de autoritate.

[Sursa: GARR modificat de FRAD și IME ICC]

Vezi și **Punct de acces autorizat [TS], Punct de acces controlat [TS], Nume [TA], Punct de acces necontrolat [TS], Variantă a punctului de acces [TS]**

Punct de acces autorizat – Punctul de acces controlat preferat pentru o entitate, stabilit și construit în conformitate cu reguli sau standarde.

[Sursa: IME ICC]

Vezi și **Punct de acces [TG], Punct de acces controlat [TG]**

Punct de acces autorizat pentru lucrare/expresie – Forma preferată a numelui unei lucrări/expresii, cu sau fără numele creatorului(lor) sau alte elemente de identificare, prin care manifestările sale sunt legate/grupate în scopul căutării/accesului.

[Sursa: variantă a GARR (titlu uniform)]

Vezi și **Numele lucrării/expresiei [TG]**

Punct de acces controlat – Un punct de acces menționat într-o înregistrare de autoritate pentru a controla nume, forme de nume, termeni sau coduri diferite pentru aceeași entitate și de a o identifica în mod clar.

[Sursa: GARR modificat]

Punctele de acces controlat includ formele autorizate sau preferate ca și pe acelea definite ca variante. Acestea pot fi:

- bazate pe nume de persoană, familie sau colectivitate,
- bazate pe nume (i.e. titluri) de lucrări, expresii, manifestări și exemplare,
- combinații de două nume, ca în cazul punctului de acces nume/titlu, care reprezintă o lucrare ce combină numele creatorului cu titlul preferat al lucrării,
- bazate pe termeni pentru evenimente, obiecte, concepte și locuri
- bazate pe identificatori precum numere standard, indici de clasificare, etc.

Alte elemente pot fi adăugate numelui *per se* (e.g. date) în scopul efectuării distincției dintre entități cu nume identice sau similare.

Vezi și **Punct de acces [TG], Punct de acces autorizat [TS], Nume [TA], Punct de acces necontrolat [TA], Variantă a punctului de acces [TS]**

Punct de acces esențial – Un punct de acces bazat pe principalele atribute și relații ale fiecărei entități din înregistrările bibliografice sau de autoritate, care asigură regăsirea și identificarea acestor înregistrări.

[Sursa: IME ICC]

Vezi și **Punct de acces suplimentar**

Punct de acces necontrolat – Un punct de acces care nu este controlat printr-o înregistrare de autoritate.

[Sursa: IME ICC]

Vezi și **Punct de acces [TG], Punct de acces controlat [TA]**

Punct de acces suplimentar – Un punct de acces poate fi folosit în completarea punctelor de acces esențiale pentru a îmbogăți posibilitățile de regăsire a înregistrărilor bibliografice sau de autoritate

[Sursa: IME ICC]

Vezi și **Punct de acces esențiale [TA]**

Relație – O legătură specifică între două entități sau instanțele acestora.

[Sursa: bazată pe FRBR]

Resursă bibliografică – O manifestare sau un exemplar

[Sursa: IME ICC]

Tip de conținut – O denumire care reflectă forma fundamentală de comunicare în care este exprimat conținutul și simțul uman prin care se intenționează a fi percepută. Tipul de conținut reflectă atât atributele lucrării cât și pe cele ale expresiei.

[Sursa: modificare a Glosarului RDA din ian. 2008]

Tip de suport – O denumire care reflectă formatul mediului de stocare și containerul unui suport în combinație cu tipul instrumentului de intermediere necesar pentru vizualizarea, ascultarea, funcționarea, etc. a conținutului unei resurse.

[Sursa: modificare a Glosarului RDA din ian. 2008]

Titlu cheie – Numele unic atribuit unei resurse în continuare prin rețeaua ISSN și legat inseparabil de ISSN-ul său. Titlul cheie poate fi același cu titlul propriu-zis; sau, cu scopul de a realiza unicitatea, el poate fi construit prin adăugarea unor elemente de identificare și/sau calificare precum numele organizației editoare, locul publicării, mențiunea de ediție, etc (vezi Manualul ISSN).

[Sursa ISBD]

Titlu uniform – Nu se mai folosește în Principii. *Vezi* **Punct de acces autorizat pentru lucrare/expresie**

Trimitere – Nu se mai folosește în Principii. *Vezi* **Variantă a punctului de acces**

Unitate bibliografică – Nu se mai folosește în Principii. *Vezi* **Manifestare**

Variantă a punctului de acces – O formă de nume care nu e aleasă ca punct de acces autorizat pentru o entitate care poate fi folosită în accesul la înregistrarea de autoritate pentru entitate sau prezentată ca trimitere sau legătură spre punctul de acces autorizat.

[Sursa IME ICC]

Vezi și **Punct de acces [TA], Punct de acces controlat [TG], Nume [TA]**

Vedetă – Nu se mai folosește în Principii. *Vezi* **Punct de acces autorizat, Punct de acces controlat**

Surse

AACR2 – *Anglo-American cataloguing rules*. – 2nd edition, 2002 revision. – Ottawa: Canadian Library Association; Chartered Institute of Library and information Professionals; Chicago: American Library Association, 2002-

DCMI Agents Working Group – Dublin Core Metadata Initiative, Agents Working Group. [Web page, 2003]: <http://dublincore.org/group/agents/> (working definitions – report is not yet final)

FRAD – *Functional requirements for authority data: a conceptual model – draft 2006-12-20*. (Working definitions, report is not yet final)

FRBR – *Functional requirements for bibliographic records: Final report*. – Munich : Saur, 1998. (IFLA UBCIM publications new series; v. 19)

GARR – *Guidelines for authority records and references*. 2nd ed., rev. – Munich : Saur, 2001. (IFLA UBCIM publications new series; v. 23)

IME ICC – IFLA meeting of Experts on an International Cataloguing Code recommendations from the participants, 2001-2008.

ISBD – *International standard bibliographic description* : consolidated edition. – Munich : Saur, 2007. (IFLA Series on Bibliographic Control, v. 31)

RDA: *Resource description and access*. Glossary draft. 5JSC/Chair/11/Rev (Jan. 2008, Table 1) Available online at: <http://www.collectionscanada.gc.ca/rda.html#drafts>

Webster's 3rd: Webster's third new international dictionary of the English Language – Unabridged. – Springfield, Mass. : Merriam-Webster, 2000

Traducere de Victoria Frâncu francu@bcub.ro 9.05.2008